

Prilagodba na „novo normalno”

- Kao odgovor na pandemiju COVID-19, obrazovna zajednica bila je prisiljena prijeći na virtualni prostor naizgled preko noći, s malo vremena za pripremu. Kao takvi, mnogi edukatori aktivno traže načine kako poboljšati isporuku internetskog sadržaja i koristiti značajke različitih tehnologija.
- Svijet se nastavlja boriti s pandemijom izazvanom COVID-19, svaki sektor pronalazi svoj način da se prilagodi novoj normalnosti. Odgajatelji se prilagođavaju novim načinima na koji izvode svoje lekcije i provode procjene za dobrobit učenika.

Nastavak učenja bez fizičkoga prisustva u učionici

- Postoje naznake da učitelji nisu prevazišli poteškoće zbog naglih promjena u obrazovnom sustavu, a većina njih je primorana ad hoc učenju tehnoloških vještina kako bi se nosila s potrebama online nastave ili izvanučioničke nastave.
- Osim toga, učitelji imaju problema s prijelazom gradiva s tradicionalne na digitalnu nastavu. To je komplikirano potrebom da se ove lekcije učine zanimljivima i funkcionalnim za učenike.

Metode nastave na online predavanjima

- Novonastala situacija je omogućila odgajateljima da imaju svoju osobnu avanturu novog načina učenja što može biti korisno jer usvajaju nove koncepte i metodologije predavanja.
- Odgajatelji također se ujedno obučavaju i prikupljaju znanje radeći aktivnosti koje predaju.
- Pedagoški aspekt treba više da se fokusira na razvoj vještina učenika, što ih podstiče da aktivno učestvuju u diskusiji.

Izazovi sa kojima se susreću odgajatelji

Uz novonastale promjene su se pojavili i izazovi s kojima se odgajatelji susreću. U ovom modelu učenja dolazi do nekoliko problema.

- Jedan od njih je način na koji se učenici mogu nositi s lekcijama, uključujući materijale korištene u nastavi.
- Osim toga, vjerodostojnost i objektivnost procjene o usvojenom gradivu učenika je također jedna od poteškoća s kojom se suočavaju odgajatelji.
- Mogućnosti varanja, nepoštenosti, površnosti, etc... u online metodama učenja su veoma moguća i predmet potencijalnih zloupotreba

Odgajatelji i učenici se snalaze u školi

- Jedna od najvećih promjena tijekom pandemije bila je sloboda kretanja učenika i odgajatelja. Također je postojala i ograničena mogućnost boravka u obrazovnoj ustanovi.
- Obrazovne ustanove to kompenziraju na više načina, na primjer koristeći "virtuelne ture" koje su mnoge škole organizirale kako bi pomogle učenicima da se snađu i dogovarajući online obuke prije pristupa online nastavi.
- Postoje neke aktivnosti koje trenutno nisu dozvoljene u многим školama – kao što je praktičan rad, koje se trenutno ne mogu obavljati.
- Utvrđeno je da su neke uobičajene nastavne prakse teže za provedbu od drugih, jednostavnijih, na primjer grupni istraživački projekti.

NASTAVA NA DALJINU I MOGUĆNOSTI

Mentorstvo za rad na daljinu je bilo neophodno na početku pandemije – ali sve više obrazovnih institucija uvode inovacije koje ranije nisu bile primjenjivane ili nisu uopće bile moguće.

Na primjer,

- odgajatelji okupljaju učenike u manje grupe za rad ili
- dovode druge stručne predavače da učestvuju u obrazovnom procesu i diskusijama.
- Nastav se može održavati u fleksibilnijem vremenu.

IZVANUČIONIČKA NASTAVA

- Kako i naredna školska godina počinje pod prijetnjom COVID-19, odgajatelji, nastavnici, učenici i njihovi roditelji i dalje se prilagođavaju okruženju fizičke distance za učenje koje izgleda drugačije od onog na koje su navikli. Zahtjevi za maskama, pregrade od pleksiglasa, smanjena veličina razreda i učenja na daljinu postali su dio „nove normalnosti“.
- Iako može izgledati čudno, izvanučionička nastava pored tradicionalnoga okruženja za učenje nije ništa novo. Tokom epidemije tuberkuloze ranih 1900-ih, obrazovanje na otvorenom bila je i tada opcija za sigurno učenje.
- Na međunarodnoj razini, ova vrsta obrazovanja je pedagoško usmjerenje koje ima za cilj poticanje iskustava u izravnom kontaktu s okolišem: od prirodne potrebe u djetinjstvu za istraživanjem i testiranjem, do projekata odgoja i obrazovanja za okoliš. Iz tog razloga, mnoći su to nazvali edukacijom u prirodi.

POVIJEST IZVANUČIONIČKE NASTAVE

Obrazovanje na otvorenom javlja se u drugoj polovici XX. stoljeća u sjevernoeuropskim zemljama poput Norveške, Njemačke i Finske. Ova metoda učenja također ima svoje korijene koje opisuju autori John Dewey, Rousseau, Steiner ili čak Alexander Neil, u kojima se iskustvo, vanjskog okruženja i veze sa prirodom smatra ključnim konceptima obrazovanja.

Obrazovanje na otvorenom je bio odgovor na fenomen zatvorenog prostora koji je, od industrijske revolucije nadalje, bio izraz promijenjenih odnosa između čovjeka i okoliša. Obrazovanje na otvorenom je danas pedagoška metoda koja također nudi odgovor na novi stil života uspostavljen digitalizacijom ali i koje je nametnula nedavna pandemija.

Definiranje obrazovanja u prirodi

Postoji nekoliko ključnih pojmova koji se koriste za definiranje obrazovanja u prirodi :

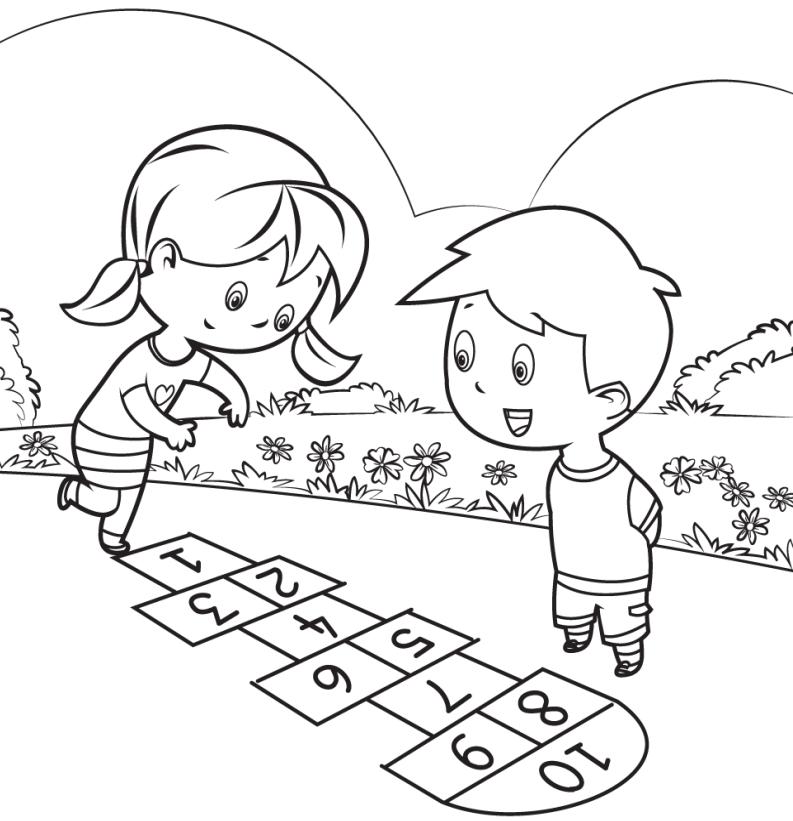
- Obrazovanje u prirodi je proces koji pomaže pojedincima da istraže probleme okoliša, sudjeluju u rješavanju problema i poduzmu mjere za očuvanje okoliša.
- Obrazovanje temeljeno na mjestu na kojem se izvodi nastava u prirodi je filozofija podučavanja koja koristi prisustvo učenika pri lekcijama o zemlji, vodi, društvu, povijesti i kultura kao polazišnu točku za učenje.
- Obrazovanje utemeljeno na izvanučioničkoj nastavi u prirodi u ranom djetinjstvu kombinira rano djetinjstvo i obrazovanje o očuvanju okoliša kako bi se iskoristilo vrijeme provedeno u druženju s prirodom.
- Učenje na otvorenom jednostavno je čin poučavanja i učenja vani.

Ne postoje dvije iste učionice u prirodi na otvorenom. Prostori za učenje mogu se napraviti u školskim dvorištima postavljanjem panjeva, bala sijena ili drugih prirodnih elemenata za distancirano sjedenje.

Prednosti učenja na otvorenom.

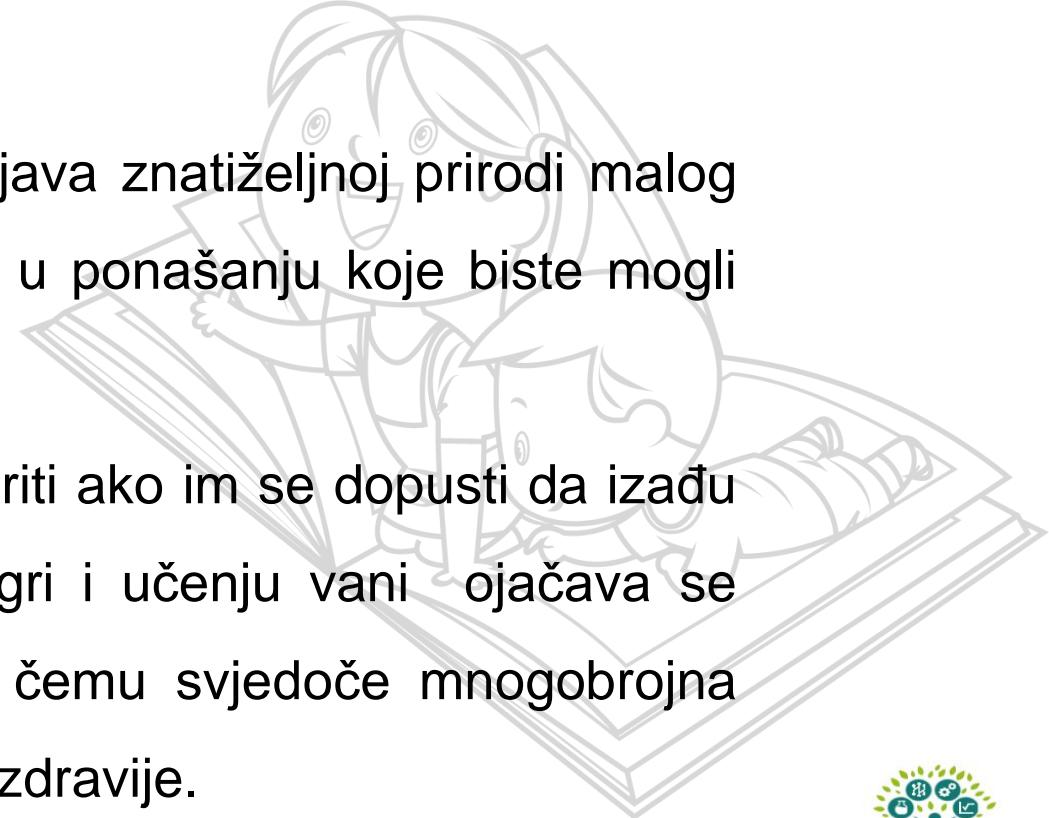
Osim svježeg zraka koji pomaže u zaštiti od širenja COVID-19, obrazovanje na otvorenom u prirodi pruža niz pozitivnih akademskih rezultata uz benefite za fizičko i mentalno zdravlje.

- Studije potvrđuju, ono što već intuitivno znamo da je boravak u prirodi dobro za djecu.
- Inkorporiranje prirode poboljšava akademska postignuća u usporedbi s "tradicionalnom" nastavom.
- Učitelji navode da je u prirodi povećan angažman učenika, kritičko razmišljanje i društvene vještine.

Prednosti učenja na otvorenom.

- Učenje i igra na otvorenom za vrijeme pandemije su možda bili jedini način da se djeca sigurnije druže i socijaliziraju, ali tu postoji i mnogo drugih prednosti učenja u prirodi na otvorenom, posebno za predškolsku djecu.
- Učenje na otvorenom uključuje sva osjetila i udovoljava znatiželjnoj prirodi malog djeteta. Školski dani u prirodi minimiziraju probleme u ponašanju koje biste mogli vidjeti u tipičnoj učionici.
- Mala djeca koja su neraspoložena mogu se brzo smiriti ako im se dopusti da izadu vani ili da se igraju s malo vode. Osim toga, pri igri i učenju vani ojačava se imunološki sustav i povećava razina vitamina D o čemu svjedoče mnogobrojna istraživanja o utjecaju boravka u prirodi na čovjekovo zdravije.

Zanimljive video izvještaje o korištenju učenja na otvorenom

- Schools without walls: Lessons in outdoor education
- Schools consider outdoor learning as a solution to reopen during COVID-19
- El Cerrito school serves as a model for outdoor learning amid COVID-19

ŠTO JE IZVANUČIONIČKA NASTAVA?

Izvanučionička nastava i druge odgojno-obrazovne aktivnosti poseban su oblik nastave koji vašem djetetu omogućuje poučavanje i učenje na posebno odabranim prirodnim odredištima

Izvanučionička nastava je oblik nastave koji podrazumijeva ostvarivanje planiranih programskih sadržaja izvan škole.

Cilj izvanučioničke nastave je učenje otkrivanjem u neposrednoj životnoj stvarnosti, u kojemu se učenici susreću s prirodnom i kulturnom okolinom, ljudima koji u njoj žive i koji su utjecali na okolinu.

Rad izvan škole potiče radost otkrivanja, istraživanja i stvaranja, pogodan je za timski rad, utječe na stvaranje kvalitetnih odnosa unutar odgojno-obrazovne skupine te potiče intelektualna čuvstva. U izvanučioničku nastavu spadaju: nastava u prirodi ali i izleti, ekskurzije, odlasci u kina, kazališta, galerije, i druge ustanove, terenska nastava, „škola u prirodi“ i drugi slični organizirani oblici poučavanja/učenja izvan škole.

Organizacijski oblici rada u izvanučioničkoj nastavi

- **INTEGRIRANA I**
- **PROJEKTNA NASTAVA**
- Učenje u prirodnom okruženju najprimijereniji je način poučavanja koji vašem djetetu omogućuje upoznavanje i istraživanje prirodnih posebnosti i kulturne baštine Hrvatske pri čemu dijete ima priliku primijeniti i produbiti znanja, vještine i sposobnosti stečena u učionici.
- Ako je za ostvarivanje ciljeva nastavnoga programa ili kurikuluma predviđeno provođenje izvanučioničke nastave ili druge odgojno-obrazovne aktivnosti izvan škole, iste su u pravilu obvezne za sve učitelje i učenike osnovne škole izuzev za one koji zbog zdravstvenih razloga u njima ne mogu sudjelovati ili temeljem Ustavom i drugim propisima zajamčenih prava i sloboda nisu obvezni sudjelovati

Kako se pripremiti za odlazak u planinu

KAKO SE PRIPREMITI ZA ODLAZAK U PRIRODU?

ŠTO TREBAMO ZNATI PRIJE NEGO POĐEMO U ISTRAŽIVANJE PRIRODE?

93, 94? Znati...

Jedna od opasnosti koja prijeti prirodi zbog neodgovornog ponašanja ljudi je POŽAR. Požar je najčešći ljeti zbog visokih temperatura. Tada je većina biljaka već ocvalo i osušilo se. Neke biljke kao što su bor, smreka, jela imaju lako zapaljivu smolu pa isto tako laku planu. I najmanja iskrica može uzrokovati plamen koji bi mogao progutati cijelu Učku i šire. U požaru osim biljaka i životinja mogu stradati i ljudi zato je bitno požar što prije ugasiti. Pozivom na broj 93 pozvao si vatrogasce, ljudi koji su istrenirani za gašenje požara. Bravo! Već si učinio mnogo. 94 je telefonski broj Hitne medicinske pomoći. Ukoliko tebi ili nekom drugom zatreba dobro ga je znati.

kapa
čarape
rezervna majica dugih rukava
maramice
kabanica
majica u skladu s godišnjim dobom
povećalo
kompas i karta
fotoaparat
duge hlaće
voda i hrana
visoke čvrste cipele
Poznavati planinarske oznake i putokaze...
Obavezno treba ići sa starijom iškusnom osobom, nikada sami...

»Poštujte prirodu jer smo mi dio nje!«

PROGRAM EDUKACIJE
PARK PRIRODE UČKA

JAVNA USTANOVА »PARK PRIRODE UČKA«, Lijanj 42, 51415 Labin, Hrvatska, Tel.: 051/933753,
Tel./Fax: 051/933751, e-mail: park.prirode.ucka@net.hr, web: www.po-ucka.hr, za izdavača: Sini Peretić, dipl.
oez., svjetsateljica; ilustracija: Iva Tomljenović, oblikovanje: Mladen Šipanović, smat69, isetak: Helvete, Rijeka, 2005.

Roditelji

Roditelji trebaju uputiti svoje dijete i upozoriti ga na norme društveno-prihvatljivog ponašanja, moguće opasnosti, zabranu korištenja nedozvoljenih sredstava te na nužnost poštovanja odluka učitelja za vrijeme izvanučioničke nastave.

Za svaki odlazak na sve oblike izvanučioničke nastave potreban je prethodni pisani pristanak dvije trećine roditelja učenika razreda ili odgojno-obrazovne skupine za koju je ovaj oblik nastave predviđen.

Ako roditelj/skrbnik ne želi uputiti svoje dijete u školu u prirodi ili na školsku ekskurziju, za dijete će biti organizirana nastava u školi.

Zbog sigurnosti djeteta roditelji su obvezni učitelju/učiteljici dati informacije o eventualnim zdravstvenim ili drugim teškoćama i specifičnim potrebama djeteta, dati učitelju broj telefona i/ili mobilnoga uređaja na koji se može roditelja kontaktirati u slučaju potrebe.

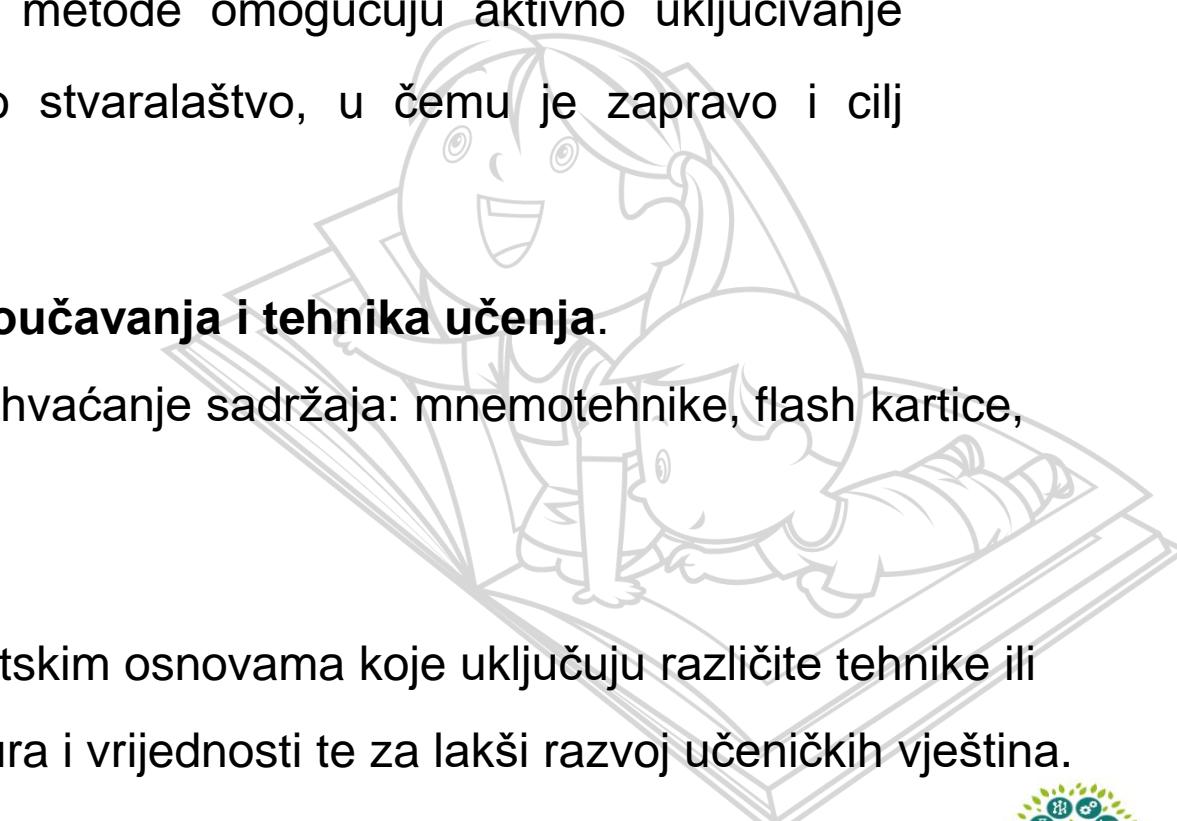
Suvremene metode i oblici poučavanja

Izbor metoda i oblika rada u nastavi bitno je pitanje suvremenog nastavnika. Za razliku od onih tradicionalnih metoda u kojima je učitelj, više – manje, prenositelj znanja, a učenici pasivni slušači i primatelji tih znanja, suvremene nastavne metode omogućuju aktivno uključivanje učenika u nastavu, čime do izražaja dolazi njihovo stvaralaštvo, u čemu je zapravo i cilj suvremene nastave.

Za početak, nužno je razumjeti razlike između **metoda poučavanja i tehnika učenja**.

Tehnike učenja su alati koji omogućuju razumijevanje i shvaćanje sadržaja: mnemotehnike, flash kartice, sažetci, bilješke, vizualno razmišljanje itd.

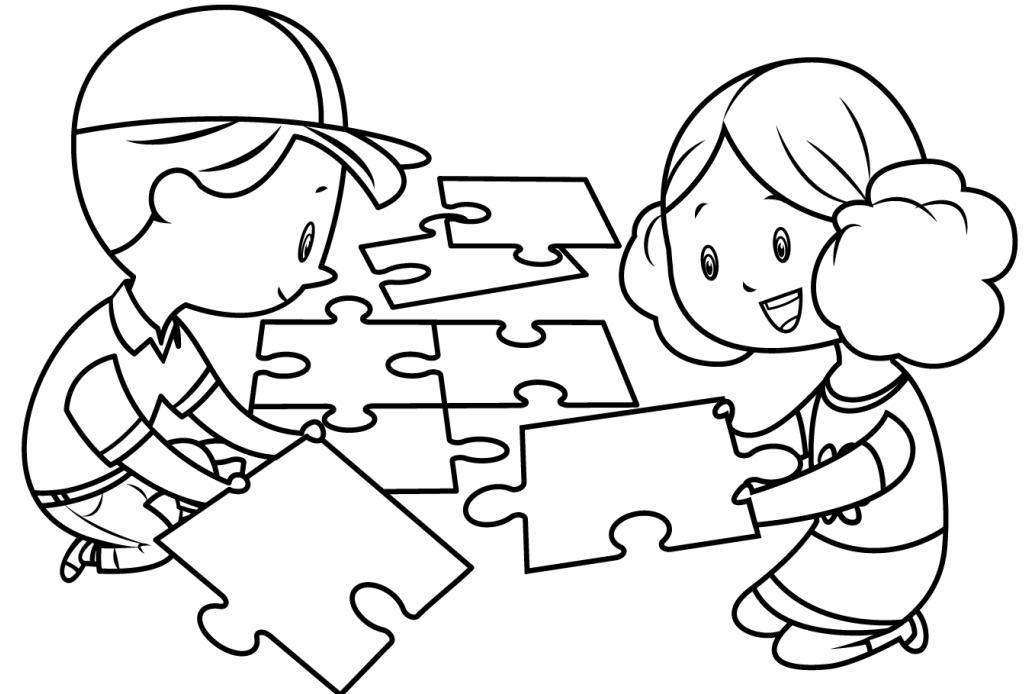
S druge strane, **metode poučavanja** temelje se na teoretskim osnovama koje uključuju različite tehnike ili procedure koje učitelji koriste za prijenos znanja, procedura i vrijednosti te za lakši razvoj učeničkih vještina.

Metode aktivnog podučavanja

Aktivne metode učenja su naširoko poznate kao najkorisnije za razvoj vještina 21. stoljeća ili kao ključne metode potrebne da bi se svladali izazovi nepredvidive budućnosti.

- DIJALOŠKA,
- ISTRAŽIVAČKA,
- UČENJE PUTEM RJEŠAVANJA PROBLEMA,
- SIMULIRANJE,
- IGRA.

Aktivno učenje je učenje pri kojem učenik misli o onome što radi. (Bonwell&Eison, 1991.).

Aktivno učenje je sve što učenik radi na satu povezano s gradivom, osim slušanja, gledanja i zapisivanja (Felder&Brent, 2009.).

Metode aktivnog podučavanja

- **Dijaloška** metoda ima orijentacijski i motivacijski karakter. Ona omogućava da se učenici uvedu u program (bilo da program sastavlja nastavnik - programer, da se dobije gotov program, ili ga sastavljaju sami učenici), da naprave plan rada i da se motiviraju za predstojeću aktivnost polazeći od značaja njenog izvršenja, odnosno cilja koji treba ostvariti.
- **Istraživačka** metoda podrazumijeva samostalno traganje za činjenicama, pronalaženje relevantnih veza i odnosa među danim podacima, prestrukturiranje podataka, redefiniciju i samostalno dolaženje do novih (neočekivanih) rezultata.
- **Učenje putem rješavanja problema** - problemsko učenje omogućava visoku razinu kreativnosti učenika. Ovo je najviši domet i oblik učenja.
- **Metoda igre** se često primjenjuje u nastavi. Do izražaja dolazi učenička inteligencija, upornost i želja za pobjedom, takmičenje.

Neke metode "aktivnog" učenja

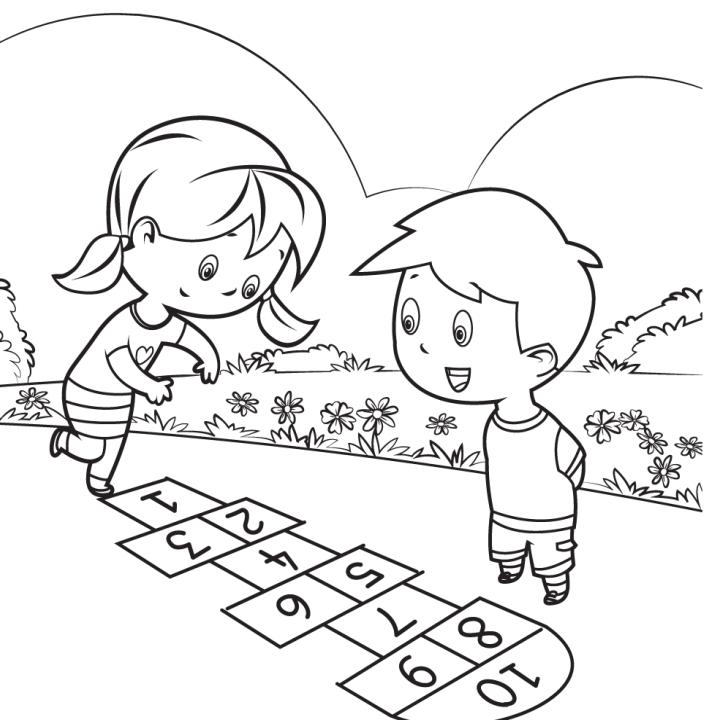
- metoda **kreativnog pisanja** (umne mape, tekst ...)
- **foto-govor** (analiza oblika i boja, izražavanje dojmova, analiza sadržaja, tko sam ja od učenika na slici, što radim...),
- **meditativni oblici** (fantazijska putovanja, zamišljanje tekstova, meditativni ples)
- **igra** i igra po ulogama, bibliodrama (improvizacijske igre, pantomima, živa slika, kazalište)
- **projektno učenje** putem istraživanja (npr. običaja - interview, internetom, enciklopedijama)
- **predodžba i imaginacija** (Stavi se u poziciju...? Kako bi priča mogla teći dalje?; Koje se slike pojavljuju u mašti pri slušanju ove glazbe, čitanju ove pjesme?)
- **slušanje glazbe** - meditativne, pjevati i svirati; ples i pokret uz glazbu;
- **promjena mjesta učenja** npr. ekskurzija, posjet (u tri faze: faza pripreme, provedbe i vrednovanja)
- **kreativan rad** - kolaž, glina, šibice za izradu imena, slova...

ZAŠTO ORGANIZIRATI AKTIVNO UČENJE ?

Istraživanja su pokazala da uključivanje aktivnog učenja jednom ili dva puta tijekom nastavnog sata povećava uključenost učenika u učenje. Isto tako:

- omogućuje memoriranje bitnog,

- pojašnjava koncepte i razvija vještine
- daje češću povratnu informaciju učenicima o njihovu napretku tijekom učenja
- izlazi u susret različitim stilovima učenja u učenika
- omogućuje učenicima da misle i progovaraju o sadržaju koji uče
- omogućuje vježbanje bitnih vještina za učenje, npr. suradnju u učenju kroz rad u paru ili grupi
- povećava samopouzdanje učenika kroz razgovor s drugim učenicima
- stvara osjećaj zajedništva u razredu kroz povećanu interakciju učenik-učenik i učitelj-učenik
- nastavniku daje direktnu povratnu informaciju o stupnju usvojenosti, razumijevanja ili nerazumijevanja i pogrešnim koncepcijama koje treba ispraviti.

ZAŠTO ORGANIZIRATI AKTIVNO UČENJE ?

- Organizacija sata aktivnog učenja svakako zahtijeva povećani i dodatni angažman učitelja te dodatni radni materijal. Informiranje o tehnikama aktiviranja učenika pomaže.
- Metodā i postupaka ima bezbroj, preporuča se koristiti nekoliko tehnika da se izbjegne zbunjivanje i nesnalaženje učenika u mnogobrojnim metodama rada.
- Korištenje nekoliko njih pomoći će im da se u njima usavrše.

TEHNIKE AKTIVIRANJA UČENIKA

1. METODA "**THINK–PAIR–SHARE**" ili "**MISLI – SPARI – PODIJELI**" koja od učenika zahtijeva da razmisle o odgovorima na zadana pitanja, dogovore ih u paru s izabranim kolegom. Pri podjeli rješenja imaju mogućnost saslušati drugoga, čuti mišljenje, debatirati oko rješenja, ispraviti pogrešne koncepcije ili saznati točan odgovor. U slučaju neslaganja svaki član para mora argumentirati svoje rješenje ili mišljenje. Na kraju izrađuju zajedničku listu odgovora.

TEHNIKE AKTIVIRANJA UČENIKA

2. METODA "ŠTO JE BILO PITANJE?" traži od učenika da tijekom sata ili na kraju sata formiraju pitanje na navedeni odgovor na ploči. Pritom se moraju koristiti informacijama do kojih su došli na satu. Učeničko pitanje pokazuje koliko barataju činjenicama, koliko razumiju ili ne razumiju pojedini pojam, pa se otvara mogućnost pojašnjenja direktno na satu. Ova metoda traži od učenika ne samo mišljenje i zaključivanje te više misaone procese, već i jezično izražavanje, te artikulaciju misli i zaključaka. Ako je kombiniramo s prethodnom metodom, osigurava memoriranje, stjecanje vještina i jasnoću gradiva.

PAR model učenja (Petty 2001)

PREZENTIRAJ (PRESENT)

P

učenici upoznaju nove pojmove, procese ili koncepte oni su predstavljeni usmenim izlaganjem, problemskim pitanjem i razgovorom, čitanjem i radom na tekstu, gledanjem videa bez obzira na metodu, u ovoj fazi se dohvaća i prijašnje znanje ili iskustvo kao temelj za dalju nadogradnju

APLICIRAJ (APPLY)

A

učenici su izloženi aktivnostima koje od njih zahtijevaju primjenu rečenog i izloženog u present fazi - učenik tada stvara koncepte ili vlastito znanje kojemu daje smisao u učeničkom izlaganju rješenja zadatka i pitanja koje su dogovarali u paru, do izražaja dolaze greške u formiranju koncepta, izostavljena ili krivo shvaćena građa
u ovoj fazi učenje postaje „vidljivo“ učeniku – pred sobom ima produkt svojega rada u kojem uočava što je točno i ispravno usvojio, a što ima pogreške i ne razumije

R

REVIDIRAJ (REVIEW)

ključni pojmovi i koncepti se potvrđuju i naglašavaju, čvrsto se povezuje prijašnje s novim znanjem učitelju su vidljive krivo uspostavljene veze unutar i između pojmove, vidljivo je nerazumijevanje ili razumijevanje procesa što daje mogućnost ispravljanja još na satu

PAR model učenja jest metoda aktivnoga učenja koju karakteriziraju tri faze prezentiraj, apliciraj i revidiraj, u kojoj učenici suradničkim učenjem konstruiraju vlastite koncepte i ispravljaju greške u fazi učenja novih nastavnih sadržaja.

ZAŠTO ORGANIZIRATI AKTIVNO UČENJE II ?

Imperativ razmišljanja o suvremenoj nastavi mora biti povezivanje prirodoznanstvenih nastavnih sadržaja sa sadržajima predmeta iz društvene i humanističke skupine, ali i sa svakodnevnim učeničkim iskustvima.

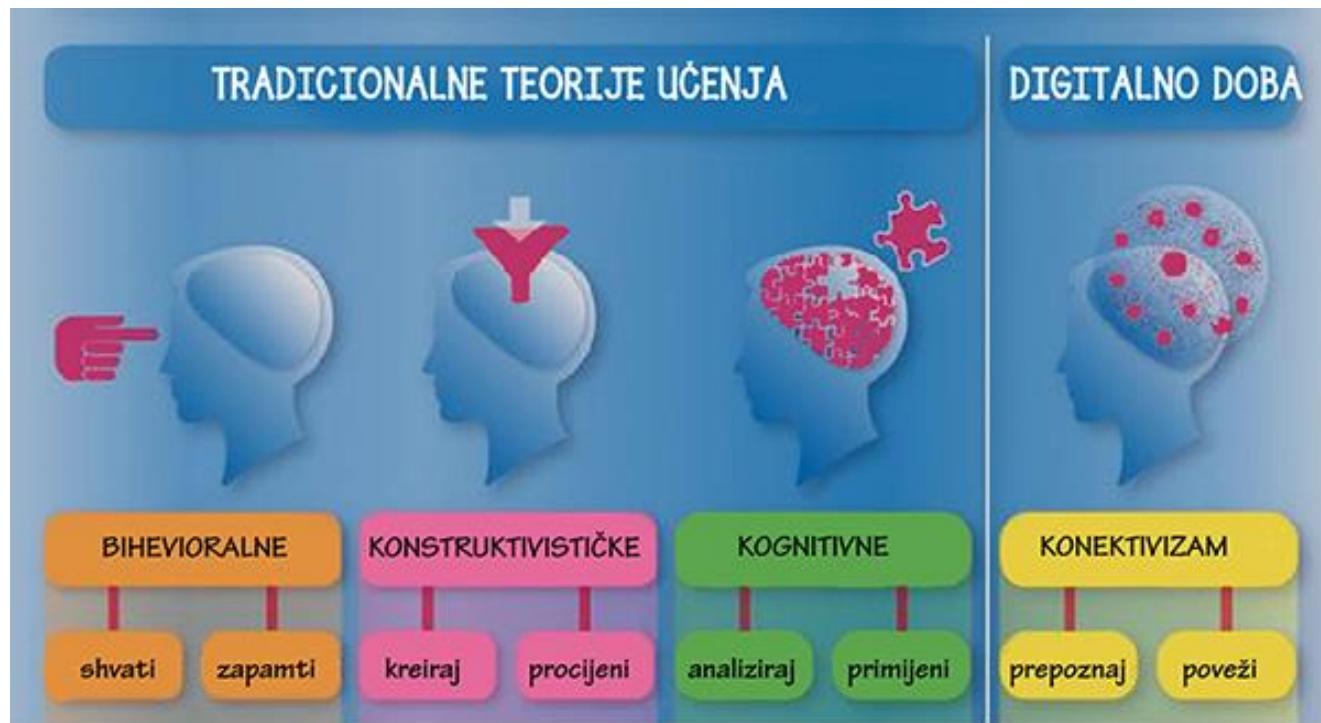
Konstruktivistički pristup nastavi počiva na pretpostavci da se proces učenja odvija temeljem osobne konstrukcije i rekonstrukcije znanja koje nastaje kao rezultat učeničkih interakcija s prirodnim svijetom u određenom sociokulturnom kontekstu, uz dinamičko posredovanje njihovih prethodnih znanja (Jukić, 2014)

Konstruktivizam je teorija učenja i poučavanja koja objašnjava učenje kao proces u kojem učenici grade novo znanje na postojećem i pritom su aktivni sudionici toga nastavnog procesa.

KONEKTIVIZAM - NOVA TEORIJA UČENJA?

Internet je velik rezervoar informacija koji se sastoji od:

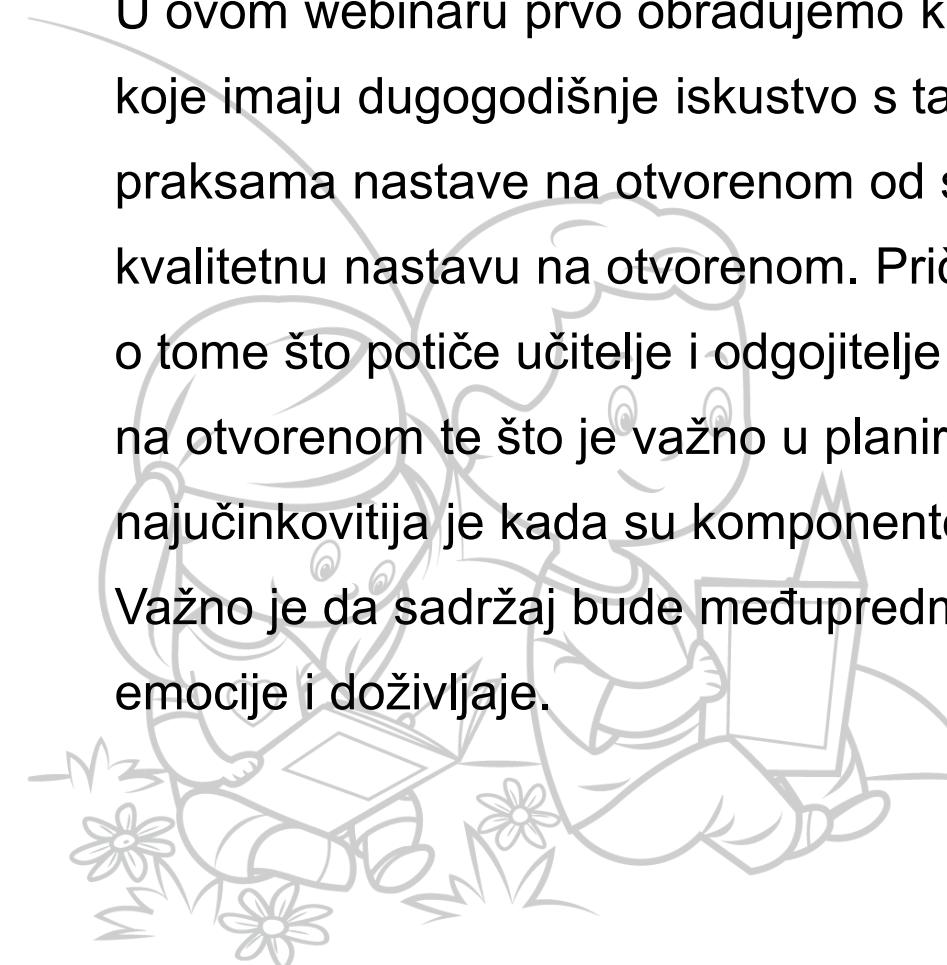
- online učionice,
- društvenih mreža,
- virtualne simulirane zajednice, kako bi se omogućilo žurno stvaranje, reproduciranje, dijeljenje i dostavljanje podatka između učenika i učitelja.

Internet je postao žarište za potencijalno dinamičnu, modernu teoriju učenja pod nazivom **konektivizam**. Kao i druge teorije učenja, konektivizam ima svoj udio pristaša i kritičara. Za razliku od bilo koje druge teorije učenja, konektivizam vidi potencijale kroz cyber čvorove posebno ukorijenjene u društvenim mrežama.

UVOD

U suvremenom obrazovanju potrebno je sistematicično i sustavno organizirati nastavu na otvorenom, jer učenici stječu konkretna i životna iskustva.

U ovom webinaru prvo obrađujemo kako se održava nastava na otvorenom u nekim zemljama koje imaju dugogodišnje iskustvo s takvom nastavom. Zatim donosimo primjere o dobriim praksama nastave na otvorenom od strane iskusnih učitelja i odgojitelja, koji često organiziraju kvalitetnu nastavu na otvorenom. Priče se stječu kroz narativne intervjuve. Anketa uključuje podatke o tome što potiče učitelje i odgojitelje na podučavanje na otvorenom, zanimljive ideje za aktivnosti na otvorenom te što je važno u planiranju i provedbi takvog sata. Nastava na otvorenom najučinkovitija je kada su komponente kreativnosti uključene u aktivnost i međusobnu suradnju. Važno je da sadržaj bude međupredmetan i da kod učenika budimo znatiželju, a prije svega emocije i doživljaje.

Važnost kontakta s prirodom

Brojni autori (usp. Gyorek 2010; Louv v. Gilchrist i dr. 2016; Štemberger 2012) skreću pozornost na negativne posljedice nezdravog načina života na djecu i učenike te nedostatak kontakta s prirodom. Pedagoški proces na otvorenom odnosi se na pojmove iskustvene pedagogije, šumske pedagogije i ekološkog odgoja i pedagogije iskustvenog učenja.

Najšira definicija nastave u prirodi prema D. Skribi Dimec (2014) je da je to organizirano učenje koje se odvija izvan školskih zgrada. Takva se nastava može odvijati u učionici na otvorenom (Skribi Dimec 2014), školskim eko-vrtovima (Blair 2009), u šumama i drugim prirodnim područjima (Gyorek 2010), kulturnim ustanovama itd. Mnogi autori (usp. Rickinson i sur. 2004; Škribi Dimec 2014; Štemberger 2012) smatraju da je vanjska nastava potrebna uglavnom zbog dobrobiti koje donosi učenicima, kao što su razvijanje pozitivnog stava prema prirodi, problemi spašavanja, razvijanje kognitivnih vještina , motoričke i socijalne vještine te učenje o održivom životu. Učitelji i odgajatelji su, prema Gilchristu, itd. (2016, str. 106) prečesto su se fokusirali samo na kognitivne sposobnosti učenika, no premalo su se usredotočili na socijalni, emocionalni i motorički razvoj učenika.

Nastava na otvorenom u inozemstvu

Iz pregleda literature (usp. Beery 2013; Howard 2015; Ziegenspeck v Neuman i Turčová, 2015) možemo zaključiti da zemlje u kojima učitelji i odgajatelji često i kvalitetno organiziraju nastavu na otvorenom, posebno Njemačka (Schirp 2012), Velika Britanija Prisma bl.), nordijske zemlje (Frenning 2009; Howard 2015; Nørðahl i Jóhannesson 2014) i Kanadu (Clarke 2015).

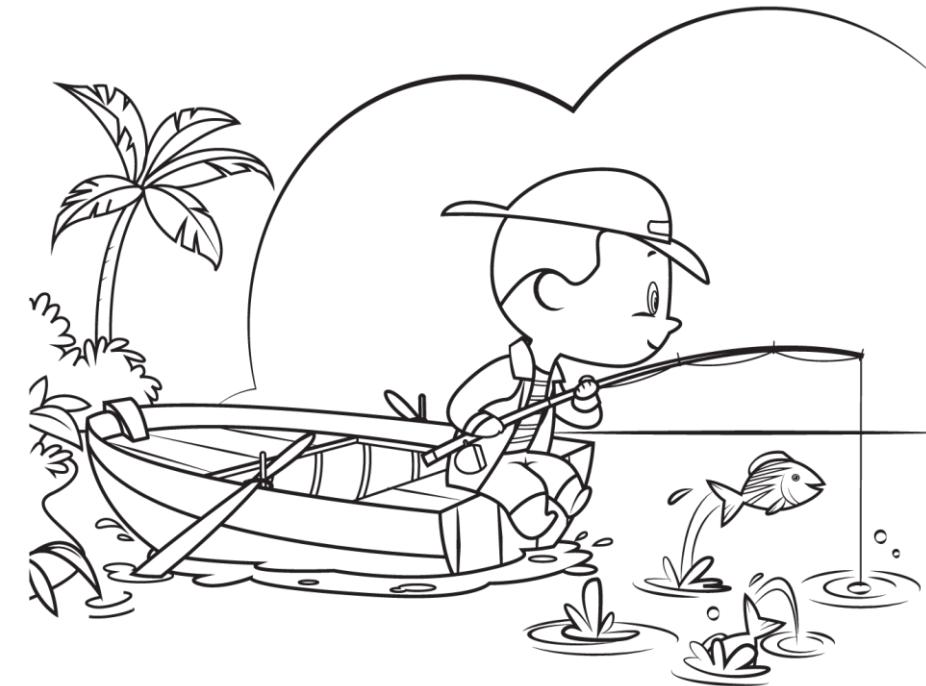
Njemačka je poznata po iskustvenoj pedagogiji s naglaskom na adrenalinskim avanturama, koja učenike potiče na suočavanje s izazovima.

Velika Britanija je zemlja s dugom tradicijom nastave na otvorenom i brojnim šumskim vrtićima, gdje djeca većinu vremena provode u prirodi.

Nastava na otvorenom u inozemstvu

Dobre prakse iz **nordijskih zemalja**, koje su jedni od najuspješnijih pružatelja nastave na otvorenom, jer je provođenje slobodnog vremena u prirodi dio njihove kulture. U nordijskim zemljama nastava se izvodi unatoč raznim često prilično nepovoljnim vremenskim uvjetima za nastavu na otvorenom.

Zanimljiv primjer dobre prakse podučavanja na otvorenom je zimsko kampiranje u **Kanadi**.

NJEMACKA

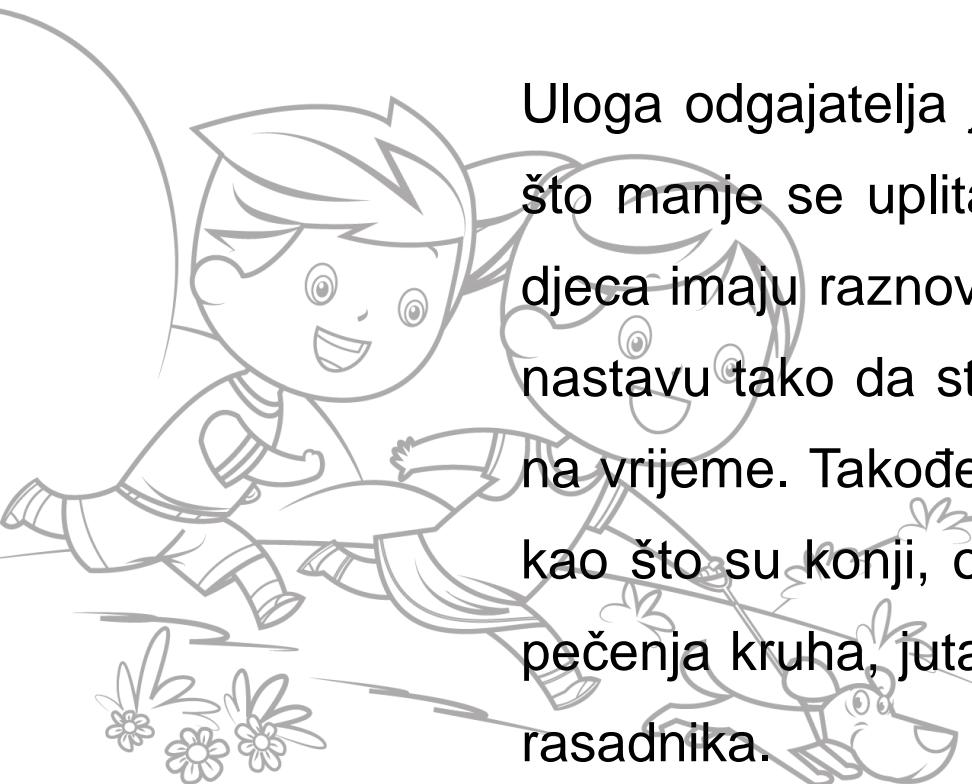
U Njemačkoj se ustalio pojam *Erlebnispädagogik*, koji je sinonim za iskustvenu pedagogiju kaže da je glavni cilj iskustvene pedagogije osobni razvoj, koji obuhvaća ljudske kompetencije u različitim okolnostima kroz neposredno iskustvo.

Schirp (2012) kaže da u okviru iskustvene pedagogije pojedinci uče razumjeti i prevladati osobna ograničenja suočavajući se s osobnim strahovima u fizički izazovnim situacijama, koje obično rješavaju u grupama. U praksi su to aktivnosti kao što su penjanje, planinarenje, jedrenje, vožnja kanuom, kampiranje i kampiranje uz vatru, splavarenje po divljim rijekama i potocima, suočavanje s vjetrom i morskim valovima, penjanje po užetu na velikim visinama, pa čak i aktivnosti u *skate parkovima* (klizalista)..

Prema Schirpu (ibid., str. 6), u obrazovnom procesu i svakodnevnom životu djece i adolescenata treba postojati mnogo mogućnosti za suočavanje s nepoznatim situacijama, jer im teške okolnosti nude osnovna životna iskustva

VELIKA BRITANIJA

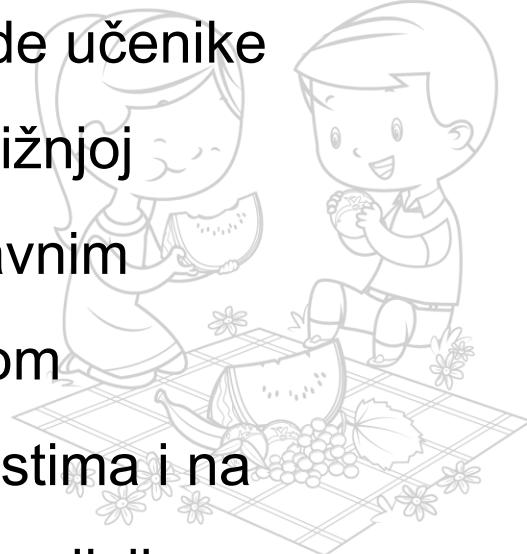
Uloga odgajatelja je, s jedne strane, kontrolirati slobodnu igru, a s druge strane što manje se uplitati u djetetova istraživanja. Ujedno, odgajatelji osiguravaju da djeca imaju raznovrsna osjetilna iskustva (hodanje bosi, kuhanje), te organiziraju nastavu tako da starija djeca brinu o mlađoj. Djeca su na otvorenom bez obzira na vrijeme. Također je važno da djeca imaju priliku doći u kontakt sa životinjama kao što su konji, ovce i šumske životinje. Imaju zanimljive dnevne rutine, poput pečenja kruha, jutarnjeg razgovora o tome što bi željeli raditi i uređenja šumskog rasadnika.

Primjeri dobre prakse predškolskih aktivnosti na otvorenom iz UK-a su *The Secret Garden Outdoor Nursery* i *Cowgate Kindergarten* (Prisma b. L.), koji pokazuju da je važno pružiti djeci mnogo mogućnosti za istraživanje prirodnih područja i igru s prirodnim materijalima.

FINSKA

Mnogi učitelji redovito organiziraju izlete kako bi osigurali da je učenje smisleno i povezano s autentičnim okolnostima. Učitelji najmanje jednom tjedno vode učenike na jednodnevne izlete (ekskurzije). Nastava se održava, primjerice, u obližnjoj knjižnici, muzeju, galeriji ili još dalje, gdje se vozi (za škole) besplatnim javnim prijevozom. U školi se tada uvijek osvrnu na ono što su doživjeli. U finskom obrazovnom sustavu snažan je naglasak na učenju u autentičnim okolnostima i na održivom načinu života. Učenje o šumi i prirodi je važno jer je dio finske tradicije. Šumsko učenje je uključeno u nastavni plan i program.

Prema J. Howardu (2015.), učiteljima u Finskoj povjerena je visoka razina odgovornosti, a ujedno imaju i veliku autonomiju, što im omogućuje da poučavaju na različite načine.

DANSKA

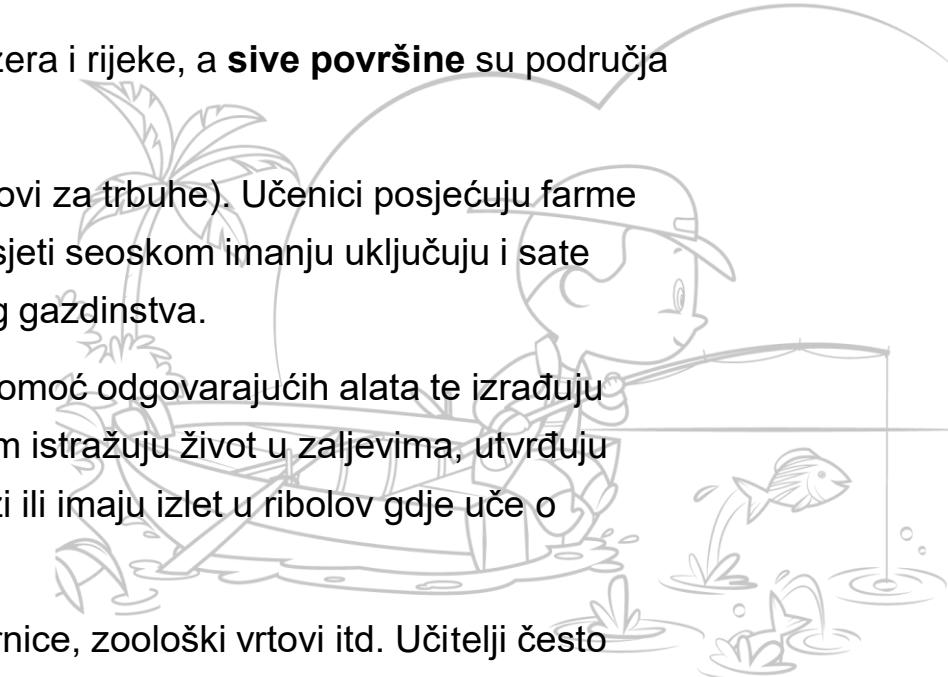
U Danskoj je najzanimljivije učenje na različitim područjima izvan škole, koje su nazvali zelenim, plavim i sivim područjima (Howard 2015).

Zelene površine odnose se na šume, parkove, farme i vrtove, **plave površine** su obale, jezera i rijeke, a **sive površine** su područja koje je stvorio čovjek.

U sklopu učenja na zelenim površinama zaživio je vrtlarski program *Haver till Maver* (HR: vrtovi za trbuhe). Učenici posjećuju farme na zelenim površinama. Svaka grupa učenika brine o povrtnjaku, cvjetnjaku ili voćnjaku. Posjeti seoskom imanju uključuju i sate kuhanja na vatri, gdje svaka grupa skuha zdravo jelo od sezonskog povrća s poljoprivrednog gospodarstva.

U sklopu učenja na plavim površinama učenici fotografiraju jezera, mjere dubinu jezera uz pomoć odgovarajućih alata te izrađuju instrumente koji emitiraju zvuk u dodiru s vodom. Učenici također imaju sat ronjenja na kojem istražuju život u zaljevima, utvrđuju kakvoću vode na obali Kopenhagena, uče o morskoj travi i školjkama koje se nalaze na plaži ili imaju izlet u ribolov gdje uče o prehrani i kuhanju.

Sive zone su sva urbana područja izvan školskog igrališta, kao što su groblja, gradilišta, tvornice, zoološki vrtovi itd. Učitelji često vode učenike u zoološki vrt i pripremaju im aktivnosti, kao što su izračun težine i cijene hrane potrebne životinjama, izračun veličine i površine svakog kaveza, bilježenje broja posjetitelja i grafički prikaz rezultata. Također uče o anatomiji fazana i na kraju slažu pjesmu o stečenom iskustvu ili se umjetnički izražavaju na neki drugi način.

NORVEŠKA

Život u prirodi dotiče čovjeka na fizičkoj, mentalnoj i duhovnoj razini, a podučavanje na otvorenom u Norveškoj i drugim skandinavskim zemljama naziva se *friluftsliv*, što znači život na otvorenom. I. Frenning (2009) kaže da bi odgoj i obrazovanje također trebali poticati osjećaj radosti u tjelesnim aktivnostima, buditi čuđenje neobjašnjivog, izazivati zadovoljstvo u životu u prirodi i njegovati potrebu za otkrivanjem divljine.

U praksi to znači hodanje neistraženim terenom, korištenje svih osjetila za otkrivanje novih područja i istraživanje djeci nepoznatog svijeta.

Kroz igre i druge aktivnosti učenici stječu iskustva i upoznaju prirodu i lokalne *friluftsliv* tradicije. Primjerice, učenici druge godine uče se koristiti zemljovidom i kompasom i pružati prvu pomoć, kako objasniti vremenske znakove i odabrati odgovarajuću odjeću.

U nastavnom planu i programu predmeta sport, kako ga opisuje I. Frenning (2009), vrlo su važne *friluftsliv* aktivnosti.

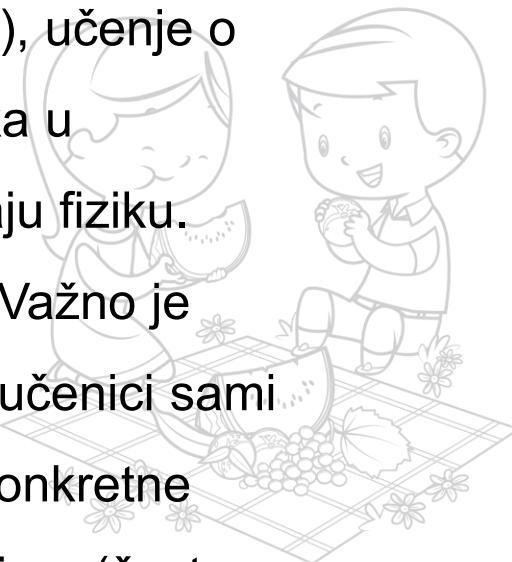
ŠVEDSKA

Beery (2013) navodi da se nastava na otvorenom u Švedskoj danas također odvija u sklopu programa predškolskog odgoja pod nazivom *Ur och Skur*. Program se temelji na originalnom pristupu predškolskom odgoju i obrazovanju. Djeca su gotovo tijekom cijelog pedagoškog procesa na otvorenom. Pedagogija se temelji na pobuđivanju značajke i korištenju svih osjetila, a djecu kroz iskustvo uči da je u prirodi sve povezano. Prema nastavnom planu i programu, istraživanje i učenje kroz igru u šumi nastavlja se i u osnovnoj školi. Prema J. Robertsonu (2008), učenici imaju aktivnosti na otvorenom u različitim predmetnim područjima, kao što su materinski jezik (traženje oblika slova u prirodi, slušanje priča, pisanje pjesama), matematika (izrada uzoraka od šumskog materijala), učenje o okoliš i prirodne znanosti (istraživanja o ulozi glista u razgradnji), tjelesni odgoj (adrenalinske aktivnosti).

ISLAND

K. Norðdahl i Jóhannesson (2014) istraživali su stavove islandskih učitelja o učenju u prirodi. Islandski učitelji jako cijene slobodnu igru, učenje za samodostatnost (i održivi razvoj), učenje o lokalnom prostoru putem osjetila i konkretnih iskustava te aktivno uključivanje učenika u zajednicu. Često se i učitelji koriste igračkama u školskom dvorištu i pored njih predaju fiziku. Nastava na otvorenom također znači aktivno uključivanje učenika u lokalno društvo. Važno je učenicima dati priliku da sudjeluju u uređenju okoliša. Primjer ove prakse je kada su učenici sami projektirali pješačke staze oko škole. D. Skribe Dimec (2012) također je predstavio konkretnе aktivnosti u osnovnoj školi na Islandu. Unatoč izrazito nepovoljnim vremenskim uvjetima (često puše i pada kiša), učitelji redovito organiziraju nastavu na otvorenom.

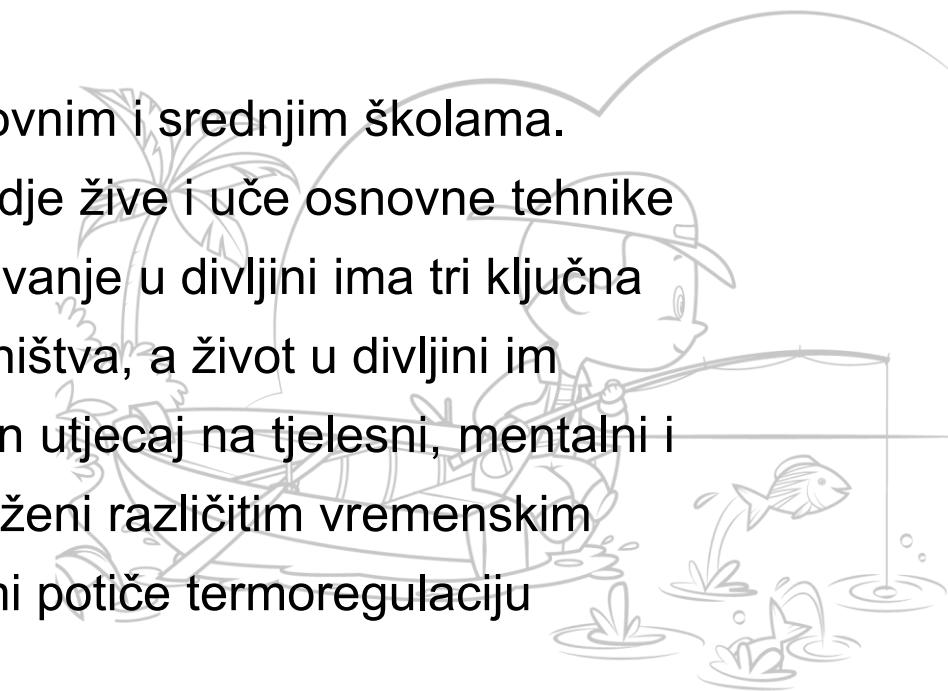
KANADA

Prema Clarkeu (2015.), kampiranje u divljini kao dio osnovnog i srednjeg obrazovanja u Sjevernoj Americi je u porastu posljednjih 20 godina.

Program zimskog kampiranja provodi se u mnogim kanadskim osnovnim i srednjim školama.

Učenici sedam do deset dana putuju u snježnu kanadsku divjinu, gdje žive i uče osnovne tehnike preživljavanja. Svojim istraživanjem (ibid.) Clark je otkrio da podučavanje u divljini ima tri ključna učinka: učenici razvijaju pozitivan stav prema prirodi i osjećaj zajedništva, a život u divljini im također daje osobno osnaživanje. Rezultati stoga pokazuju pozitivan utjecaj na tjelesni, mentalni i socijalni razvoj učenika. Nastava na otvorenom, gdje su učenici izloženi različitim vremenskim uvjetima, također je učinkovita za njih jer boravak na otvorenom zimi potiče termoregulaciju (Štemberger 2012).

Ujedno, primjer dobre prakse iz Kanade je primjer da se nastava na otvorenom može izvoditi i u hladnijem dijelu godine.

NAJAVA WEBINARA 4 - PRIMJERI IZ SLOVENIJE

Svrha istraživanja Poučavanje na otvorenom u Sloveniji Šebjanič E., Skrbe Dimec D. (2019)

bila je pronaći primjere dobre prakse nastave na otvorenom u Sloveniji te ih proširiti među ostalim učiteljima i odgajateljima.

Saznat ćemo što potiče učitelje na organiziranje nastave na otvorenom, što je važno u organizaciji nastave na otvorenom te steći zanimljive ideje za nastavu na otvorenom iz različitih predmetnih područja. U istraživanje su uključeni šest pedagoga koji uspješno podučavaju na otvorenom.

- Učiteljicu koja često organizira nastavu u školskom eko-vrtu,
- učitelje koji su uključeni u projekt Mreže šumskih vrtića i škola Slovenije,
- odgajatelja koji često i učinkovito izvodi aktivnosti u šumskoj igraonici,
- učiteljicu koja je organizirala projekt Neobični šatori (Indijanski šatori) , te
- učiteljica koja organizira kvalitetnu nastavu na otvorenom na predmetnoj razini.

O ISTRAŽIVANJU - UVOD

Ispitanici su opisali kako su počeli provoditi sate na otvorenom, što ih je na to motiviralo i kakva im je podrška potrebna. Ispitanici su uglavnom prezentirali nastavu na otvorenom kroz različite projekte koji promoviraju takvu nastavu (Mreža šumskih vrtića i škola Slovenije, Školski eko-vrt i Neobični šatori). Opisali su i konkretne primjere dobre prakse u raznim predmetnim područjima, kao što su matematika, slovenski jezik, likovna umjetnost, glazba, učenje o okolišu ili znanosti te sport. Ujedno su u svojim pričama rekli što je važno u planiranju i izvođenju nastave na otvorenom.

I sugovornici i mnogi autori (usp. Hopwood-Stephens 2013; Rickinson i sur. 2004; Štemberger 2012) željeli su naglasiti kako dobro organizirani sati na otvorenom imaju pozitivan učinak na kognitivne i socijalne vještine, učenike s poteškoćama u učenju, učenje životnih vještina , zdravlje i kreativnost

ŠKOLSKI EKO-VRT I EKOLOŠKA PIRA

Maša je profesorica kombinirane nastave i predaje u područnoj obrazovnoj ustanovi. Predstavila je projekte pod nazivom Školski eko-vrt i Ekološka pira¹. U posljednjoj su učenici uz pomoć mještana zasadili organsku Pira - zdrava žitarica s tisućljetnom tradicijom u polju 20 minuta hoda od škole. Pritom su učenici stekli iskustvo što je sve potrebno za uzgoj pira na terenu, kako se proizvodi brašno i kako mogu dobiti sredstva za novi projekt. Školski eko-vrt je vrlo poseban, jer se nalazi u centru sela i izvrstan je primjer suradnje škole i lokalne zajednice. Nastala je uz pomoć lokalne zajednice, tvrtki i roditelja, koji su financijski i materijalno pridonijeli projektu te pomogli u izgradnji u sklopu radnih kampanja.

Školski eko-vrt je, kaže učiteljica, nezamjenjivo nastavno pomagalo, gdje učenici uče sami uzgajati hranu i izrađivati razne proizvode od usjeva. Također uče o životnom ciklusu biljaka i promatraju sezonske promjene. Projekt Školski eko-vrt dobra je prilika za uključivanje roditelja i lokalne zajednice u proces učenja.

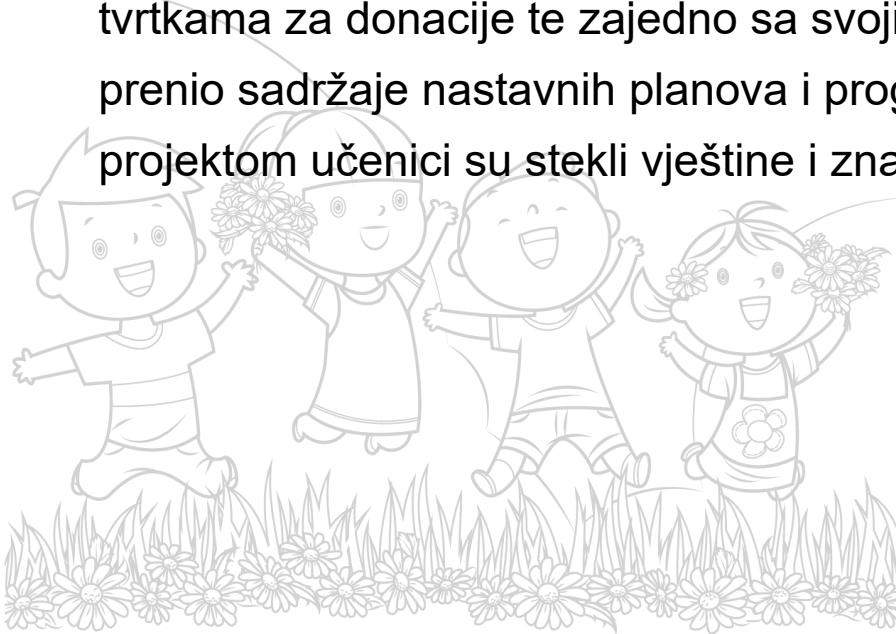

¹ Zanimljivo je da je pir drevna vrsta pšenice, ali o njegovoj upotrebi još uvijek ne znamo puno, barem nedovoljno. S obzirom na to da se smatra jednom od izvornih žitarica i da ima brojne pozitivne učinke na organizam, ne čudi da u potrazi za zdravim životom sada konačno tražimo njezinu pomoć. Iako o njegovoj upotrebi svjedoče zapisi stari čak do 9000 godina, postao je stalni pratitelj Europljana "tek" u brončano doba, a danas mnogima olakšava život svojim bogatim sadržajem esencijalnih sastojaka.

NEOBIČNI ŠATORI

Vesna je učiteljica koja je počela organizirati nastavu na otvorenom jer smatra da "moderni školski sustav" jako uskraćuje učenicima vitalna iskustva. Opisala je primjer dizajniranja inovativne učionice na otvorenom u sklopu jednog od projekata koje je provodila u svojoj školi.

U učionici na otvorenom postavljeni su indijanski šatori s roditeljima i učenicima. U projekt su uključena sva predmetna područja. Njegova posebnost je što su učenici bili stalno uključeni u cijeli proces postavljanja šatora i učili što je sve potrebno da bi došli do konačnog proizvoda. Učenici su pod vještim vodstvom učiteljice zamišljali kako će izgledati šatori, birali prikladan prostor, određivali veličinu šatora, pisali dopise tvrtkama za donacije te zajedno sa svojim roditeljima pomogli u postavljanju šatora. Nastavnik je na taj način prenio sadržaje nastavnih planova i programa različitih predmetnih područja u realno okruženje. Ovim projektom učenici su stekli vještine i znanja koja će moći koristiti u svakodnevnim životnim situacijama.

ŠUMSKA IGRAONA

Klara je odgajatelj 25 godina. Predstavila je zanimljiv primjer uređenja šumskog prostora i učenja na otvorenom u predškolskom razdoblju. Zajedno s još jednom odgajateljicom i djecom postavili su šumsku igraonicu isključivo od prirodnih materijala. Rekla je kako joj je važno da se djeca, posebno u vrtiću, slobodno igraju u šumi. Šumska igraonica nastala je u koracima gdje su djeca bila uključena cijelo vrijeme. Izrađivali su šatore od smreke, "pješčanik" od lišća, ljestve od komada drveta i druge igračke od prirodnih materijala. Postavili su šumsko kazalište u šumi i također postavili sunčani kutak. Inovativni šumski prostor djeci nudi mnoga različita iskustva, poput istraživanja šumskih biljaka, gljiva i životinja, igranja nestrukturiranim šumskim materijalom (šumske „lego kocke“) te branja i jedenja šumskih plodova. E. Pori (2016, str. 7) navodi da se važni moždani centri razvijaju, osobito u predškolskom razdoblju, a aktivnosti poput kretanja po neravnim površinama, učenje s nestrukturiranim materijalima i hvatanje ravnoteže pri hodanju po trupcu ključne su za razvoj mozga. Prilikom učenja na otvorenom važno je voditi računa o sigurnosti, napraviti dobre temelje i biti dosljedan u tome.

Odgajateljica je primijetila da je slobodna igra u prirodi vrlo važna u razvijanju socijalnih vještina. Tudi R. Clements (2004) također smatra da je slobodna igra na otvorenom ključna za zdrav fizički i društveni razvoj, a istovremeno pomaže u povećanju sposobnosti učenja.

ŠUMSKA PEDAGOGIJA

Sonja predaje već 26 godina. Od samog početka svog podučavanja povremeno je organizirala nastavu na otvorenom. Od suradnje sa Zavodom za šumarsku pedagogiju, najmanje jednom mjesечно - a "po mogućnosti i više puta" - organizira nastavu na neasfaltiranom školskom igralištu, na livadi, vrtu i šumi, gdje radi po principu šumske pedagogije.

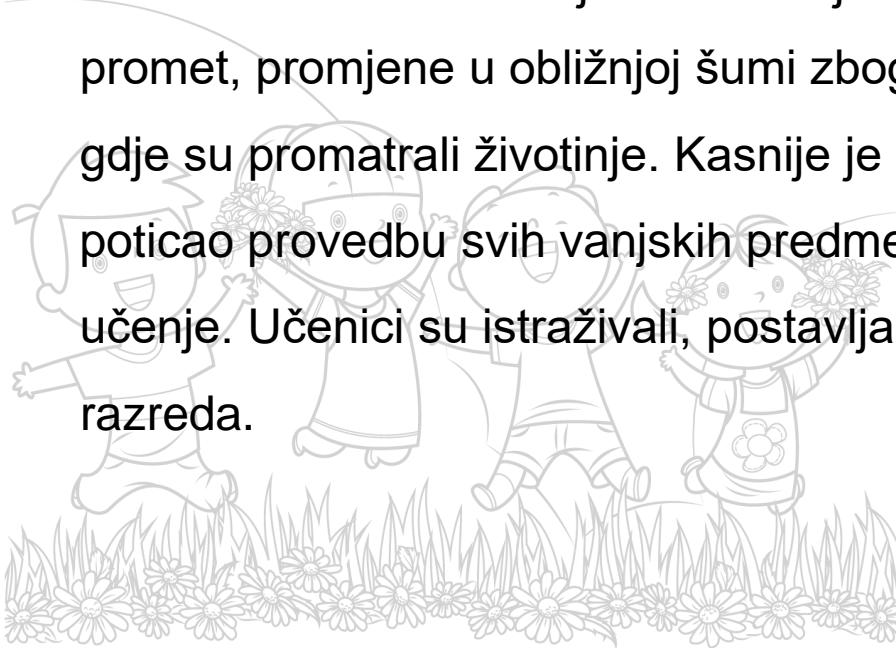
Zimi, primjerice, kite smreku u šumi ili igraju igru snježnih detektiva koji traže tragove životinja u snijegu. U toplijim mjesecima uče matematiku pomoću šumskog materijala (koriste čunjeve, lišće i štapiće) ili čitaju bajke na klupi za čitanje postavljenoj u blizini učionice kako bi učitelj imao bolji pregled učenika. Inspirirao ju je predstojnik Zavoda za šumsku pedagogiju za šumsku pedagogiju. Priča o šumskoj pedagogiji pokazuje koliko je važno raditi s različitim stručnjacima i drugim ljudima, jer oni mogu biti dobar izvor znanja koji učiteljima nudi pomoć i motivaciju za organizaciju nastave na otvorenom. Sagovornik je rekao da se nastava na otvorenom uz malo kreativnosti, truda i energije može izvoditi i iz predmeta koji naizgled nisu povezani s prirodom (primjerice, matematika). Ispitanik je naglasio da nastava na otvorenom koristi i učenicima i nastavnicima.

Projekt Natural Connection (Natural England 2016) također pokazuje da poučavanje na otvorenom pridonosi zadovoljstvu učitelja svojom profesijom i nudi mogućnosti za profesionalni razvoj učitelja.

NASTAVA U URBANIM SREDINAMA

Marjeta je predstavila kako se kvalitetna nastava može odvijati i u urbanim sredinama. Može se izvoditi na tržnici, na igralištu, u parku, uz ribnjak, u školskom hodniku ili u obližnjoj visokogradnji. Odlučila je podučavati na otvorenom iz vlastitog iskustva i zapažanja da je poučavanje u učionici zamorno, bučno i grčevito. Razrednica je najprije uvela nastavu na otvorenom u obliku promatračkih šetnji, tijekom kojih su učenici dobili nastavni listić koji su rješavali tijekom šetnje.

Nacrtali su i ono što im je ostalo u sjećanju, a potom o tome razgovarali u učionici. Promatrali su promet, promjene u obližnjoj šumi zbog promjene godišnjih doba, te su se uputili u šetnju do ribnjaka, gdje su promatrali životinje. Kasnije je počela sudjelovati u projektu koji je vodio kolega, a koji je poticao provedbu svih vanjskih predmeta s naglaskom na međupredmetnu integraciju i istraživačko učenje. Učenici su istraživali, postavljali hipoteze, mjerili i analizirali podatke na razini predmeta i razreda.

ISTRAŽIVANJA I KREATIVNOSTI

Urška u školi vodi projekt kao predmetna nastavnica kemije i prirodoslovja, a svojim znanjem i bogatim iskustvom nastoji pridobiti što više učitelja i odgajatelja kako bi slijedili nove nastavne metode. To uglavnom uključuje učenje kroz istraživanje, pri čemu je najveći naglasak na tome da učenici sami sebi postave istraživačko pitanje na koje odgovaraju na kraju sata. Prijelaz "iz učionice na otvoreno" ima nekoliko iskoraka. Na prvom iskoraku je premještanje iz učionice vani. Drugi je uvođenje istraživačkog učenja. Treće, uvođenje pratećih didaktičkih aktivnosti koje olakšavaju istraživanje, kao što je korištenje engleskog jezika u nejezičnim predmetima, rad s modelima i studentima mentorima. Na četvrtom iskoraku su uvedeni intervjui i ankete. Pritom je opisala kako su studenti intervjuirali ljude o profesijama kojima se bave. Peti, najvažniji iskorak sugovornika bio je promicanje iskustva i učenja korištenjem svih osjetila. Važno je u nastavni proces uključiti aktivnosti koje su učenicima bliske, te im ponuditi takve aktivnosti u kojima se mogu emocionalno povezati sa sadržajem. Danas su učenici oduševljeni korištenjem informacijskih i komunikacijskih tehnologija. Učenici su koristili Google Maps kako bi označili lokacije različitih vrsta drveća, tražili bežični internet kako bi dobili podatke potrebne za zadatak, fotografirali životinje, pa čak i fotografirali kanu u letu. Bili su toliko uzbudjeni zbog postignuća da su puno čitali o ptici, pripremili prezentaciju za ostale učenike i napisali o ovoj životinji naučili više nego da su o njoj naučili iz udžbenika.

MOTIVACIJA ZA NASTAVU NA OTVORENOM

Svi su sugovornici istaknuli da su u izvođenju nastave na otvorenom presudni motivacija i želja učitelja ili odgajatelja za izvođenjem nastave na otvorenom te potrebe učenika za kretanjem.

Prilikom planiranja nastave na otvorenom vrlo je važna suradnja među odgajateljima koji jedni drugima daju moralnu potporu i pomažu jedni drugima razmjenom ideja za aktivnosti na otvorenom. Jedan sugovornik je rekao: "Kada se sudare dvije ideje, rađaju se tisuću novih." Planiranje raznolikih i dinamičnih aktivnosti na otvorenom također uključuje puno kreativnosti. Jedna od sugovornica je zajedno s djecom i prema vlastitoj mašti napravila prekrasnu šumsku igraonicu s maštovitim prirodnim igračkama i ukrasima koji obogaćuju prostor u šumi i stvaraju ugodnu atmosferu. Ponekad je potrebno saslušati učenike i pustiti ih da isplaniraju sat u šumi i sami sebi kažu što bi htjeli raditi u okviru određenog skupa sadržaja. Uostalom, potrebno je poznavati širi okvir ciljeva učenja ili znati što učenici trebaju znati na kraju godine, kako bi učitelj mogao povezati nastavu na otvorenom na interdisciplinaran način. Prilikom planiranja nastave vani potrebno je osigurati i pratnju učenika. Učitelji su se našli tako što su kao dodatnog pratitelja pozvali učiteljicu produženog boravka, profesoricu engleskog jezika, knjižničarku, pa čak i socijalnu radnicu.

SIGURNOST I NASTAVA NA OTVORENOM

Prilikom podučavanja na otvorenom također se mora voditi računa o sigurnosti. Odgajatelji moraju djecu upoznati s okolišem i ukloniti sve predmete koji bi ugrozili sigurnost djece (Slovenački Pravilnik o sigurnosti djece u vrtićima 2012).

Odgajatelji i odgajatelji jedni druge potiču na brigu jedni o drugima i odgovornost za vlastitu sigurnost, dok se u vrtiću starija djeca brinu o mlađoj.

Potencijalno opasne situacije također se moraju predvidjeti i izbjegći. Ispitanici na različite načine brinu o sigurnosti, kako uz međusobnu pomoć učenika, tako i uz dosljednost u pravilima.

U šumi je posebno važno da učenici tijekom igre ili druge aktivnosti uvijek mogu vidjeti učitelja ili odgajatelja.

ZAKLJUČAK

U predškolskom razdoblju iznimno je važno djeci omogućiti puno slobodne igre u prirodi i kontakta s nestrukturiranim materijalima. Uspješni pedagozi pobrinuli su se da učenici budu aktivni sudionici pedagoškog procesa, te im ponudili različite aktivnosti u kojima rješavaju probleme (npr., što je sve potrebno za izgraditi šatore, kako napraviti toranj koji će izdržati jednog učenika, kako osmisliti platformu uz more), razviti socijalne vještine (briga jedni za druge, mogućnosti slobodne igre u predškolskoj dobi, rad u malim grupama), koristiti istraživačke metode učenja na primjerima, intervjuiranje ljudi na tržnici, pokazivanje podataka s kamenčićima u šumi), aktivnosti koje promiču različita osjetilna iskustva (kuhanje, jedenje bobičastog voća, kontakt sa životnjama, učenje na niskim temperaturama), one koje zahtijevaju korištenje ICT-a (fotografiranje jezera i životinja, snimanje i dokumentiranje aktivnosti na otvorenom), te one koje potiču razvoj praktičnih vještina (uzgajanje vlastite hrane, učenje tehnika preživljavanja).

UMJESTO ZAKLJUČKA

Ako želimo da odrasli u sljedećoj generaciji razviju poštivanje prirode i brigu za planet, važno je da se sada, u ranom djetinjstvu kroz odgojno-obrazovni sustav ili programe proučava priroda i međuvisnost između ljudskih bića i okoliša.

Sve duboko proživljeno, educirano i osjećano u ranim godinama ljudskog razvoja ostaje za ostatak života!

UMJESTO ZAKLJUČKA

Djeca su vrlo osjetljiva na prirodu i njezine elemente, životinje, biljke, cvijeće te vodu, zemlju, vjetar itd.

Ona su emocionalno dirnuta i intelektualno zainteresirana za okoliš.

Iskustvo pokazuje da se mnoge odrasle osobe koje žive u velikim gradovima sa zadovoljstvom sjećaju nezaboravnih trenutaka svoga ranog djetinjstva u ruralnim područjima s biljkama, stablima, rijeka i izvora, vrtova, cvijeća, konja i goveda, ptica i domaćih životinja.

To je učinkovita strategija u obrazovanju, pri čemu treba uzeti u obzir ove rane dispozicije, znatiželju i interesu.

Istraživanje prirode odavno je uključeno kao jedno od područja djelovanja u programima odgoja i obrazovanja u ranom djetinjstvu za okoliš/održivi razvoj.

Trenutno uz svjetske brige za degradacije okoliša ovaj predmet privlači politički interes i vjerojatno će dobiti na važnosti u obrazovanju u ranom djetinjstvu u mnogim zemljama.

UMJESTO ZAKLJUČKA

Nastave na otvorenom, potpomaže da učenici budu zdravi, sretni, zadovoljni, znatiželjni, da im nije dosadno na nastavi i da istodobno uče koristiti vještine i sposobnosti koje će ponijeti sa sobom u život. Glavna poruka je da učitelji i odgajatelji trebaju samo hrabro izlaziti napolje, jer "znanje koje djeca ili učenici stječu u prirodi ostaje ne samo u njihovim glavama, već i u njihovim srcima".

CILJ MONTESSORI PEDAGOGIJE

Cilj Montessori pedagogije je njegovanje djetetove individualnosti, poticanje kreativnog i divergentnog mišljenja, njegovanje istraživačkog duha i odgoj sretnog djeteta.

Montessori materijali podučavaju samo jednu po jednu vještinu kako bi djeci pružili priliku da svladaju ključne ishode učenja kroz ponavljanje i vježbanje. Liječnica Montessori je izjavila: "Ništa ne ide u um što ne prolazi kroz ruke."

Cilj Montessori učitelja je kontrolirati okolinu, a ne djecu. To omogućuje da učitelj bude pouzdan vodič i mentor.

Maria Montessori shvatila je važnost učenja kroz prirodu. Djeca razvijaju svoj um i tijelo kroz svoja osjetila i interakciju s prirodom. Ovo je osnovna premlisa Montessori metode. Praktične aktivnosti, osjetilno iskustvo i obrazovanje kroz pokret temelj su svake Montessori lekcije.

MONTESSORI ODGOJ

ŠTO JE MONTESSORI? Montessori je obrazovni sustav, filozofija i praksa koja potiče rigorozan, samo-motiviran rast djece i adolescenata u svim područjima njihova razvoja, s ciljem njegovanja prirodne želje svakog djeteta za znanjem, razumijevanjem svijeta oko sebe i da to poštuje.

Kroz djetetovo Montessori obrazovanje, djeca razvijaju svijest o zamršenoj mreži međusobne povezanosti koja povezuje čovječanstvo s prirodnim svijetom i ljude međusobno. Ovo razumijevanje stvara osjećaj suosjećanja i empatije prema svim živim bićima. Krajnji rezultat je osoba koja želi učiniti dobro u svijetu, i ostaviti ga boljim nego što su ga našli.

"Našom brigom o djetetu treba upravljati, ne željom da ga natjeramo da uči stvari, već nastojanjem da uvijek u njemu gori ono svjetlo koje se zove inteligencija." Marija Montessori

MONTESSORI PROGRAM OMOGUĆAVA DJETETU DA “UČI KROZ AKTIVNOSTI”

AKTIVNOSTI PRAKTIČNOG ŽIVOTA

Razvojne aktivnosti koje pomažu djeci razviti samostalnost i osnove koje su im potrebne za svakodnevni život. Neke od aktivnosti su: higijena, ponašanja za stolom, korištenje pribora za jelo, postavljanje stola, zalijevanje biljaka, uzgoj i branje voća i povrća, samostalno odijevanje, pertlanje cipela, komunikacija i kulturno ponašanje, kulturne navike i pravilan način života i slično.

SENZORNE AKTIVNOSTI

Djeca su značajna i aktivna, a u tom su razdoblju poput spužve i upijaju sve iz svog okruženja. Koriste se različiti, vrlo zanimljivi materijali kojima djeca razvijaju sva svoja osjetila, na pr. Vježbaju razlikovanje boja, mirisa, okusa, postoje teksture za otkrivanje kontrasta glatko-hrapavo, toplo-hladno, kiselo-slatko i slično.

JEZIK

Igre za razvoj glasa i jezika pomažu djeci naučiti govoriti i obogaćuju svoj vokabular. Uz pomoć bogatog Montessori materijala iz područja jezika dijete razvija funkcionalni jezik, izražava svoje misli i potrebe, koristi materijale za vježbe krivulja i ravnih linija, priprema ruke za pisanje te vježba preciznost i volju.

MONTESSORI PROGRAM OMOGUĆAVA DJETETU DA “UČI KROZ AKTIVNOSTI”

MATEMATIKA

Apstraktni matematički pojmovi prilagođeni su djetetovim sposobnostima i svedeni na konkretno i jednostavno logičko učenje, te predstavljaju izvrsnu osnovu za buduće svladavanje matematike u školi.

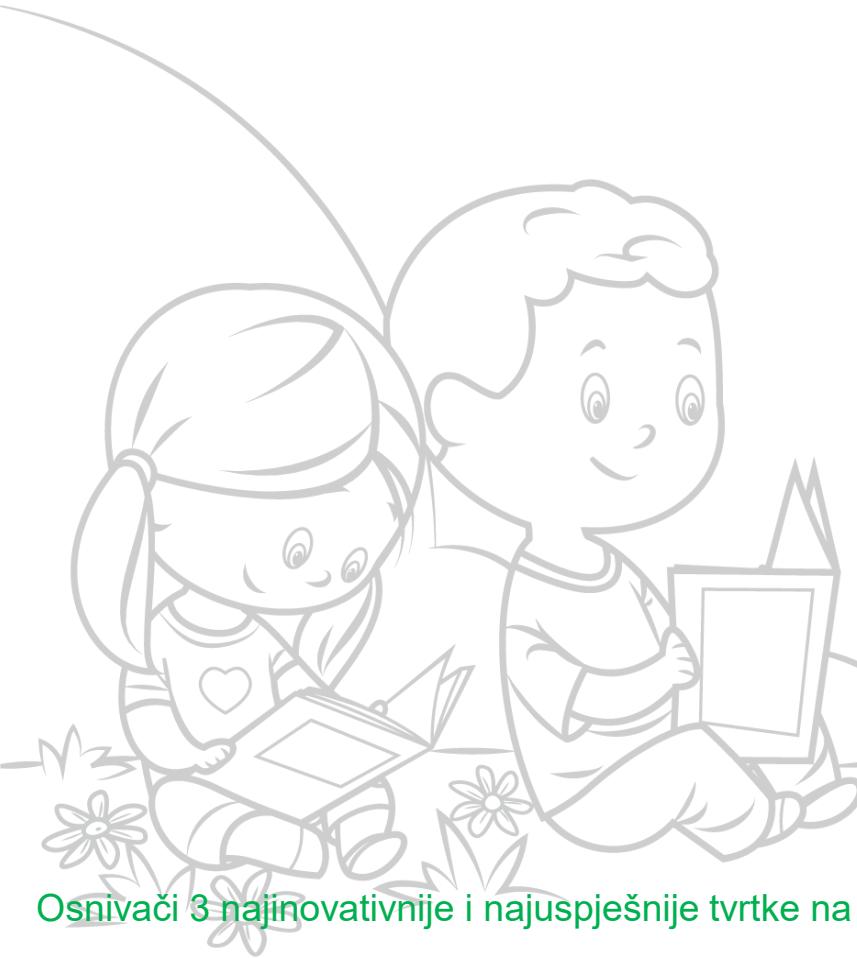

KOSMIČKO OBRAZOVANJE

Uključuje upoznavanje okoline, kako bi se djetetu omogućilo razumijevanje svijeta oko sebe u cjelini, kao korelacije odnosa i stvari.

Promatramo prirodne pojave i događaje, kako jedan događaj ili pojava utječe na drugi, i učimo da sve ima uzrok i posljedicu. Svemirski odgoj uključuje biologiju, zoologiju, kulturu, umjetnost, glazbeni/ritmički odgoj, sport i slično.

PRAVILA ODGOJA MARIJE MONTESSORI ZA RODITELJE

Osnivači 3 najinovativnije i najuspješnije tvrtke na svijetu Google, Amazon i Wikipedia, maturanti su Montessori škola.

Da li je li ovaj uspjeh povezan s njihovim Montessori obrazovanjem?

Biti roditelj u današnje vrijeme „izloženosti“ naše djece utjecajima iz bliže okoline velika je, ali i najvažnija zadaća. Misli Marie Montessori usmjerene na roditelje i njihov pristup odgoju djece prepostavljaju da sva djeca odgajaju po Montessori metodi, ali ne i svi roditelji.

Naime, roditelji koji ne poštuju djetetov interes, oni koji za svoju djecu sve planiraju unaprijed, a neki to i rade, koji ne dopuštaju djetetu da se razvija samo uz njihovu pomoć, ti roditelji poništavaju temeljna načela Montessori pedagogije i ne mogu pratiti put koji slijede Montessori metode.

Evo sedam pravila za odgoj Marije Montessori koja će vam pomoći da budete bolji roditelj:

PRAVILA ODGOJA MARIJE MONTESSORI ZA RODITELJE

1

Djeca uče iz onoga što ih okružuje.

Okruženje u kojem dijete odrasta u prve tri godine života ključno je za njegov cijelokupni razvoj. Dijete "upija" neselektirane podražaje iz okoline i uči o svemu oko sebe.

Stoga bi se roditelj trebao potruditi da djetetu omogući slobodno izražavanje osnovnih psihičkih potreba za kretanjem, redom, jezikom i ljubavlju.

PRAVILA ODGOJA MARIJE MONTESSORI ZA RODITELJE

2

Ako je dijete često kritizirano, dijete zapravo uči kako suditi drugima.

Ako dijete često dobiva pohvale, dijete zapravo uči kako prosuđivati druge.

PRAVILA ODGOJA MARIJE MONTESSORI ZA RODITELJE

3

Poštujte svoje dijete čak i kada griješi. Tako će brže ispravljati greške.

Poštovanje koje svi mi koji smo uključeni u djetetov odgoj prema njemu iskazujemo temelj je odnosa koji će u budućnosti rezultirati odnosom prema okolini.

PRAVILA ODGOJA MARIJE MONTESSORI ZA RODITELJE

4

Ako dijete živi u prijateljskoj atmosferi i osjeća se potrebnim drugima, naučit će pronaći ljubav.

Ako dijete živi u prijateljskom ozračju u kojem se stalno ohrabruje, u kojem se poštuje njegovo pravo na izbor, na njegove interese, neće biti frustrirano, osjećat će se ispunjeno i samopouzdanje će mu biti visoko.

PRAVILA ODGOJA MARIJE MONTESSORI ZA RODITELJE

5

Ako je dijete podržano, bit će samopouzdano.

Pomozite svom djetetu da savlada stvari u ranoj dobi. To možete postići ako se pobrinete da svijet kojim je dijete okruženo bude ispunjen ljubavlju, mirom i ljubavlju.

Poticanje djeteta jednako je važno kao i promatranje spontane radoznalosti i istraživačkog ponašanja. Ljudske sklonosti prirodni su preduvjet za odgoj svakog djeteta, zbog čega Maria Montessori uvodi pojam razdoblja posebne osjetljivosti. To je važan pokazatelj za roditelja kako svoje dijete suočiti sa što više podražaja.

PRAVILA ODGOJA MARIJE MONTESSORI ZA RODITELJE

6

Uvijek budite spremni pomoći djetetu kada mu treba pomoći i stani po strani kada dijete pronađe sve što mu treba.

Kada vam dijete priđe, uvijek saslušajte njegovo pitanje ili zahtjev i odgovorite mu.

PRAVILA ODGOJA MARIJE MONTESSORI ZA RODITELJE

7

Uvijek budite ljubazni prema svom djetetu.

Pokažite mu kako da bude najbolja osoba koja može biti.

Najvažnije je biti dobar primjer svom djetetu, način na koji se odnosimo jedni prema drugima, prema svojoj okolini i samom djetetu temelj je njegovog budućeg ponašanja.

KORISNI MONTESSORI VIDEO LINKS

[Montessori in Nature](#)

[Setting up an outdoor environment for children - Montessori Moments](#)

[Forest School for under 5's | Montessori Outdoors](#)

[Montessori Garden Tour](#)

[Montessori Toddler Garden](#)

[Montessori Across the Ages 2021 - Outdoor Learning](#)

[What is Montessori?](#)

POP-UP LEARNING

MONTESSORI PREPORUČENE MJERE ZA VRIJEME PANDEMIJE

Izvor: Montessori IQ Tuzla, BiH

Preporučene mjere socijalne izolacije daju najbolje rezultate u borbi protiv pandemije, ali također donose veliku promjenu u našoj svakodnevici.

TRENUTNE ZDRAVSTVENE I SIGURNE PRAKSE

- Zdravlje i sigurnost
 - ✓ Pomno pratimo smjernice državnih i lokalnih službenika i zdravstvenih vlasti dok izuzetno vodimo računa o održavanju sigurnog, zdravog školskog okruženja. Procedure su podložne promjene kako se državni propisi, federalne smjernice i najbolje prakse nastavljaju razvijati kao odgovor na nova događanja u pandemiji.
- Vakcinacija i testiranje zaposlenih
 - ✓ Pružanje najbolje moguće njage za našu djecu sada uključuje poduzimanje potrebnih koraka da se naši zaposlenici vakcinišu protiv COVID-19. Svi zaposlenici u Montessori IQ Tuzla su u potpunosti vakcinisani.
- Zaštitne maske
 - ✓ Pokrivači za lice su osigurani svim članovima osoblja i potrebni su za svaku odraslu osobu koja ulazi u zgradu; gdje je to propisano zakonom ili licencom.
- Ograničen pristup učionici
 - ✓ Kako bismo obudali širenje virusa i veličinu kontrolne grupe, često ostavljamo roditelje i članove obitelji samo u zajedničkim prostorijama centra.

POP-UP LEARNING

MONTESSORI PREPORUČENE MJERE ZA VRIJEME PANDEMIJE

Izvor: Montessori IQ Tuzla, BiH

▫ Mjerenje temperature▫

- ✓ Svu djecu po dolasku pregledamo na temperaturu i evidentne simptome.

▫ Provjere zdravlja▫

- ✓ Redovne kontrole zdravlja provode se tijekom dana kako bi se otkrilo – i spriječilo – širenje bolesti. Ako se utvrdi da je dijete loše, roditelji će biti kontaktirani radi hitnog preuzimanja djeteta.

▫ Poboljšane zdravstvene prakse▫

- ✓ Održavanje zdrave životne sredine podrazumijeva rigoroznu čistoću i higijenske prakse (kao što je često pranje ruku, kao i redovita dezinfekcija i dezinfekcija površina i predmeta u učionicama).

▫ Sigurnost na prvom mjestu▫

- ✓ Sigurnosne procedure se striktno sprovode. Ulazi zahtijevaju dodatne sigurnosne provjere. Svi posjetioci se dočekuju na vratima i moraju pokazati ličnu kartu.

▫ Ishrana ▫

- ✓ Sedmični jelovnici, odobreni od strane registriranog nutricionista dijetetičara i slijedeći naše smjernice, nude niz zdravstvenih opcija (uključujući vegetarijanske) za jutarnji užinu, ručak i popodnevnu užinu kako bi se zadovoljile dnevne potrebe djece za ishranom. Obroci se služe u porodičnom stilu, a vaše dijete može pomoći u postavljanju stola, posluživanju hrane i čišćenju.

▫ Zdravlje i čistoća▫

- ✓ Redovno pranje ruku sprečava širenje mikroba. Djeca se redovno prate zbog simptoma bolesti. Roditelji se odmah obavještavaju kada se njihovo dijete ne osjeća dobro kako bi spriječilo širenje bolesti. Učionice se redovno čiste i dezinfikuju proizvode za djecu.

▫ Igračke i igrališta▫

- ✓ Igračke se redovno dezinfikuju i provjeravaju da li imaju polomljenih ili labavih dijelova. Sve prostorije za igranje su osigurana ogradom i svakodnevno se pregledavaju. Zona bezbjednog pada su osigurana mekanim područjima (spužvama, strunjačama itd.).

POP-UP LEARNING

Hvala Vam na pažnji

Pop-up learning – ERASMUS+ Projekt

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Pop-up learning – ERASMUS+ Projekt

1. https://youtu.be/F8_1jNu4H5Q
2. <https://youtu.be/7pR17DRy8m0>
3. <https://youtu.be/6rqGLR6B4iQ>
4. <https://youtu.be/gtViOgRgFDE>
5. <https://youtu.be/jf6RkWWzOaA>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

